

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

**Zvláštní škola internátní a Speciálně pedagogické centrum, Bílina,
Kmochova 205/10**

Kmochova 205/10, 418 01 Bílina

Identifikátor školy: 600 023 681

Termín konání orientační inspekce: 19. – 22. března 2001

Čj.	064 18/01-5022
Signatura	of5zu219

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Dle rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, které bylo vydáno dne 31. srpna 2000 pod č.j. 26 979/2000-21 s účinností od 1. září 2000, sdružuje tato škola: zvláštní školu internátní, internát, speciálně pedagogické centrum a školní jídelnu. Škola má jedno odloučené pracoviště v Bílině, Palackého 14, kde jsou umístěny třídy zvláštní školy. Kapacita školy je 170 žáků, v současnosti se v 15 třídách (3 třídy pomocné školy + jedna třída přípravného stupně pomocné školy a 11 tříd zvláštní školy) vzdělává celkem 157 žáků. Pracuje zde 24 pedagogů, tj. 19 učitelů a 5 vychovatelek. Škola je od 1. ledna 1995 v právním subjektu, rada školy zde nevznikla, zároveň škola nevzdělává žádné cizince. Zřizovatelem školy je Okresní úřad, referát školství v Teplicích. Věkový průměr stabilizovaného pedagogického sboru je 44 let.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Shodné poznatky, vztahující se ke sledovaným jevům v obou typech speciální školy, tj. v pomocné i ve zvláštní škole, jsou sdruženy, popsány a zhodnoceny souhrnně.

Žáci jsou vzděláváni podle schválených učebních dokumentů. V pomocné škole je výuka realizována podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy schváleného pod č.j. 24 035/97-22. Ředitelka školy využila možnosti a upravila učební plán vzhledem k psychologickým a fyzickým možnostem žáků pracovního stupně v 1. a 2. ročníku, kdy odebrala 3 hodiny pracovní a výtvarné výchovy a tyto hodiny přidala k počtům, čtení a psaní. Žáci ve zvláštní škole jsou pak vzděláváni podle Vzdělávacího programu zvláštní školy schváleného pod č.j. 22 980/97-22. I zde byl upraven učební plán až do výše 30 % při zachování týdenní dotace hodin. V 9. ročníku byl snížen počet hodin pracovního vyučování a o tyto dvě hodiny byla posílena výuka českého jazyka a matematiky. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá ve sledovaných předmětech učebním osnovám, zároveň je zajištěna návaznost výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky. Žáci si mohou výuku rozšířit výběrem z nepovinných předmětů – logopedická péče, sborový zpěv a pohybové a sportovní aktivity. Stanovené výukové cíle sledovaných předmětů odpovídají aktuálnímu složení tříd.

Personální podmínky v rámci celé školy nejsou příznivé, neboť z celkového počtu pedagogů je 73,68 % odborně a pedagogicky nezpůsobilých. Všichni však mají pozitivní vztah k práci s mentálně postiženými žáky, pět pedagogů si v současné době doplňuje potřebné vzdělání studiem na pedagogických fakultách.

Pomocná škola

(blok předmětů: čtení, počty, věcné učení a výchovy - pracovní a výtvarná)

Plánování a bezprostřední příprava výuky je velmi dobrá, vychází k konkrétních znalostí každého žáka. Výukové cíle jsou přiměřené vzhledem k aktuálnímu složení tříd. Nové učivo vždy navazuje na předcházející a zažitá vědomosti, dovednosti a návyky.

Personální podmínky výuky jsou nevyhovující, protože výuku ve 100% zajišťují pedagogové bez odborné a pedagogické způsobilosti. Ve všech případech se však jedná o bývalé učitelky mateřských škol, které mají velmi kladný vztah právě k žákům v pomocné škole.

Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám, žakovský variabilní nábytek vyhovuje svou velikostí všem žákům. Učebny jsou vybaveny vhodně a účelně potřebným množstvím pomůcek, výzdobu tvoří názorné výukové materiály, výtvarné a rukodělné práce žáků. Žáci i učitelky používají učebnice a pracovní sešity se schvalovací doložkou, pro

upevňování a zpestření učiva pak využívají dalších, zejména nakopírovaných materiálů. Učební prostředí je podnětné a estetické.

Základní organizační jednotkou je vyučovací hodina. Vyučující vnímají momentální unavitelnost žáků a do výuky často zařazují odpočinkové činnosti. Výběr, sled a množství informací jsou přiměřené náročnosti učiva a především mentálním zvláštnostem žáků. Organizační pokyny jsou žákům srozumitelné. Ti jsou vedeni k dodržování dohodnutých pravidel chování a jednání, mají zažitě hygienické a společenské návyky, při výuce jsou aktivní a projevují o vzdělávání zájem. Celkově velmi příznivá atmosféra během výuky umožňovala všem žákům úspěšné uplatnění, žáci se nebojí vyjádřit vlastní názor, myšlenky a přání. Nedostatky, vyplývající z odborné a pedagogické nezpůsobilosti vyučujících, se odrážely v celkovém členění hodiny, kdy některé části byly vzhledem k postižení žáků nepřiměřeně dlouhé a kdy absentovala větší variabilita vyučovacích metod. Výuka byla vždy vedena věcně správně, vyučující dbaly na to, aby žáci měli dostatek času na pochopení, procvičení i na samostatné činnosti. Všem žákům poskytovaly individuální pomoc. Žáci jsou důsledně vedeni k obohacování slovní zásoby, zároveň učitelky jsou mluvním vzorem, neboť všechny hovoří spisovně a srozumitelně. Hodinami prolínaly mezipředmětové vztahy, všechny činnosti byly vhodně motivovány a vycházely z praktického života, obsah sledovaných vzdělávacích předmětů a výchovných složek se vzájemně překrýval.

Vyučující respektují individuální dispozice žáků při hodnocení. Žáci jsou motivováni pochvalou, úsměvem, v hodinách se najde i čas na zasmání. V závěru téměř všech sledovaných hodin bylo vyučujícími prováděno hodnocení výkonů žáků, ale vzhledem k tomu, že hodiny byly přetahovány, chybělo celkové zhodnocení, zároveň žáci nejsou žádnou formou vedeni k sebehodnocení.

Sledovanou výuku ve třídách pomocné školy lze celkově hodnotit jako velmi dobrou, zejména lze kladně hodnotit příznivou atmosféru ve třídách a zaměření výuky, které vychází z praktických činností.

První stupeň zvláštní školy (1.- 3. ročník)

(blok předmětů : český jazyk, řečová výchova a pracovní vyučování)

Plánování a příprava výuky je na velmi dobré úrovni. Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídá schválenému učebnímu plánu, členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s osnovami vzdělávacího programu. Při plánování výuky je zachována návaznost mezi jednotlivými ročníky a nedochází k obsahovému zdvojení předmětů. Bezprostřední příprava všech vyučujících odpovídala stanoveným výukovým cílům a aktuálnímu složení tříd.

Přestože výuku zajišťují pouze učitelky bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti, je nutno konstatovat, že tento handicap neměl výraznější vliv na kvalitu vzdělávání, neboť dvě ze tří učitelek mají pedagogické vzdělání a dále studují, třetí vyučující má dlouholetou pedagogickou praxi a zájem o práci s mentálně postiženými žáky. Žáci se vzdělávají v prostorných a v esteticky upravených učebnách s dostatečným množstvím názorných, kompenzačních a dalších pomůcek. K dispozici mají učebnice a pracovní sešity se schvalovací doložkou. Jedna učebna je umístěna v kmenové budově školy, ostatní pak ve vile (součást školy), kde jsou vytvořeny vynikající podmínky pro výuku (prostorové, psychohygienické i materiální). Vlastní učebny jsou vybaveny vyhovujícím variabilním žakovským nábytkem (učitelky využívají variabilnosti v některých předmětech), dostatečným množstvím úložných prostorů a koberci pro odpočinkové, ale i výukové činnosti. Ve vile nezvoní, vyučující organizují výuku dle momentálních psychických dispozic žáků.

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Nezbytné organizační

pokyny byly žákům jasné, srozumitelné a přiměřené zejména k jejich mentálním schopnostem. Přestože výuka byla vedena především formou frontálních činností bez větší diferenciaci dle schopností žáků, uplatňovaly se zde i progresivní metody a formy práce, zejména prvky dramatické výchovy, práce ve skupinách a hrové formy výuky (křížovky, tajenky apod.), kdy vyučující vytvářely prostor pro samostatné a aktivní učení – vždy ale pod jejich dohledem, v případě nutnosti poskytovaly i pomoc. Organizace výuky, kde nechybělo vhodné využití audiovizuální techniky, názorných a dalších pomůcek, umožňovala všem žákům úspěšné uplatnění. Učitelky dbaly na to, aby vyvolaly všechny žáky, vedou je k obohacování slovní zásoby (a to nejen v rámci řečové výchovy), dobrým vzájemným vztahům a vhodnou motivací i k zájmu o činnosti a vzdělávání. Ve sledovaných hodinách byla dodržována psychohygiena a bezpečnost při všech činnostech.

Hodinami prolínala vstupní i průběžná motivace, bylo využíváno mezipředmětových vztahů (s prvoukou, přírodovědou i matematikou) a většina hodin byla postavena na uvádění příkladů z praktického života (pro přiblížení učiva žákům). Nechybělo ani průběžné ověřování právě probíraného učiva a hodnocení výkonů jednotlivých žáků. Hodnocení má motivační charakter, kdy vyučující mají značnou empatii směrem k žákům, posilují jejich sebevědomí a především oceňují snahu a individuální pokrok žáků. Z kontroly žákovských knížek v 1.-3. ročníku vyplývá, že frekvence známek je velmi dobrá, klasifikace spíše motivující. Kladně lze hodnotit tzv. širší slovní hodnocení, která se objevují v určitém časovém intervalu a vypovídají o dalším rozvoji každého žáka v oblasti vědomostí, dovedností, návyků, ale i postavení ve společnosti ostatních žáků třídy.

Interakce a komunikace je založena na vzájemně dobrých vztazích, kdy učitelky respektují osobnosti žáků, ti zase akceptují dohodnutá pravidla komunikace. V průběhu inspekce se žáci chovali zcela bezprostředně a neměli žádné komunikační bariéry. Žáci jsou přirozenou cestou vedeni k vzájemně dobrým vztahům, toleranci a ohleduplnosti. Vzájemně jsou kamarádští.

Sledovanou výuku na prvním stupni lze hodnotit jako velmi dobrou.

Druhý stupeň zvláštní školy (4.-6. ročník)

(blok předmětů: český jazyk, matematika, vlastivěda a pracovní vyučování)

Plánování a příprava výuky byly velmi dobré. Plánování odpovídá deklarovanému vzdělávacímu programu, osnovy jsou plněny. Všechny hodiny byly velmi dobře připravené.

Personální podmínky jsou ještě vyhovující. Výuku na druhém stupni zajišťují především učitelé bez odborné a pedagogické způsobilosti, dva však v současné době studují. Nezpůsobilost k výuce ve speciální škole neměla výraznější vliv na kvalitu výuky.

Materiální podmínky ve všech sledovaných hodinách – s výjimkou dílen, které jsou v současné době v přestavbě – byly vynikající. Škola má dostatek vhodných názorných pomůcek, didaktické techniky a učebnic. Vyučující používali rovněž pomůcky vlastnoručně vyrobené.

Psychohygienické podmínky výuky byly velmi dobré. Učitelé vytvářeli potřebný prostor pro relaxaci, vnímali unavitelnost žáků a snižování jejich pozornosti, včas zařazovali relaxační činnosti či měnili formy a metody práce, aby pozornost žáků udrželi. V hodinách psaní byly dodržovány psychohygienické zásady i metodika výuky psaní. Jediným negativem je nedodržování délky přestávek. Třídy jsou vybaveny vhodným (v některých třídách novým) nábytkem, výzdobu tvoří žákovské práce a názorné pomůcky, které jsou ve výuce účelně využívány. Ve sledovaných hodinách bylo využito značného množství forem a metod práce. Střídal se činnosti frontální, práce ve skupinách i dvojicích i samostatná práce, při níž se učitelé věnovali žákům individuálně. Žákům je umožněno pracovat individuálním tempem v průběhu všech hodin. Učivo bylo vyvozováno a upevňováno důsledně pomocí názoru a bylo

vždy směřováno k praktickému využití. Hodiny pracovního vyučování dívek a chlapců se od sebe lišily přípravou, formami a metodami práce. Zatímco v hodinách dívek byly žákyne seznámeny s finálním výrobkem a jeho dalším využitím, v dílnách chlapci nevyrobili konkrétní výrobek, pouze nacvičovali činnosti a dovednosti, s postupem práce byli seznamováni až v průběhu hodiny.

Motivace a hodnocení prolínaly celým vyučováním, učitelé povzbuzovali žáky pochvalou. Pochvaly jsou rovněž zapsány v žákovských knížkách. Hodnocení za ústní i písemné výkony má motivující charakter a je objektivní. Všechny hodiny byly na závěr zhodnoceny, ale velice často přesáhlo závěrečné shrnutí a hodnocení do přestávek.

Interakce a komunikace byla velmi dobrá, v některých případech vynikající. Učitelé vytvořili žákům nestresující podnětné prostředí, žáci svým učitelům projevovali důvěru. Zřetelná je rovněž péče o komunikativní dovednosti žáků. Učitelé vyžadovali srozumitelný a souvislý mluvní projev, trpělivě opravovali a respektovali individuální tempo žáků. Během orientační inspekce nemuseli pedagogové řešit žádný kázeňský problém či nespolutracující chování žáků.

Na základě uvedených faktů hodnotí ČŠI vzdělávání na druhém stupni jako velmi dobré.

Třetí stupeň zvláštní školy (7. – 9. ročník)

(blok předmětů: český jazyk, matematika, fyzika, dějepis, hudební výchova a pracovní vyučování)

Plánování a příprava výuky vychází ze vzdělávacího programu zvláštní školy č.j. 22 980/97-22 schváleného dne 1997-06-20 a je na vynikající úrovni. Učitelé mají zpracovány tematické plány (někdy až příliš podrobné), na jednotlivé hodiny se připravují.

Personální podmínky nejsou uspokojivé, protože ze sedmi sledovaných vyučujících jsou jen dva odborně a pedagogicky způsobilí (jednou z nich je ředitelka školy). Tato skutečnost se však do kvality výuky promítala jen u jednoho z učitelů. V ostatních případech uplatnili vyučující své osobní předpoklady pro práci s mentálně postiženými žáky a absenci speciálně pedagogické průpravy dokázali vcelku úspěšně eliminovat.

Materiální podmínky výuky jsou na velmi dobré úrovni, učebny jsou dostatečně prostorné a světlé. K estetické úpravě je v dostatečné míře využíváno žákovských prací. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám, výchova prostředím je uplatňována v plném rozsahu.

V době konání inspekce byla jedna z dílen vybavována novými pracovními stoly, vybavenost dílen nářadím pro práci s různými druhy materiálu je průměrné. Na zajišťování spotřebního materiálu pro pracovní vyučování se do značné míry podílejí jednotliví vyučující. Velmi dobře je vybavena cvičná kuchyňka a odborná pracovna pro hudební výchovu.

Psychohygienické podmínky jsou velmi dobré, atmosféra při vyučování byla v naprosté většině sledovaných hodin příznivá. Za nedostatek však ČŠI považuje zjištění, kdy většina vyučovacích hodin nebyla ukončena včas a nebyla tak dodržena stanovená délka přestávek.

Organizace, formy a metody práce jsou celkově velmi dobré, v některých sledovaných hodinách byly vynikající. Žáci jsou v rámci úvodní motivace vždy seznámeni s cílem hodiny, metody a formy práce jsou dostatečně pestré. Při vhodných příležitostech byly rozvíjeny i mezipředmětové vztahy. Učitelé volí v dostatečné míře individuální přístup k žákům, zohledňují jejich postižení.

Z hlediska odborné a věcné správnosti výuky byly zjištěny dílčí nedostatky při práci v dílnách (měření a označování místa řezu, příprava pilky, postoj při řezání apod.). Nedostatky jsou i v organizaci výuky v dílnách – žáci například nemají přiděleno „své“ základní nářadí, neodpovídají za ně a tudíž je nešetří. Pozitivním zjištěním je, že jsou beze zbytku plněny

učební osnovy včetně práce se sklem a elektrickými stroji.

Motivace a hodnocení žáků je vynikající. Vyučující používají pozitivní stimulační, hodnocení je objektivní. V případě neúspěchu je oceněna alespoň snaha. Nedostatky jsou sdělovány žákům přijatelnou formou, taktně.

Úroveň interakce a komunikace je celkově velmi dobrá, většina učitelů má se žáky pozitivní vztah. Nedostatkem je, že značná část vyučujících neutilizuje při vyučování spisovného jazyka a mimo hodiny českého jazyka nerozvíjí cíleně verbální komunikační dovednosti žáků.

Učební osnovy jsou ve sledovaných předmětech plněny. Největší problémy spadají do oblasti personálního zajištění (odborná a pedagogická způsobilost). Celkově lze kvalitu vzdělávání v uvedeném stupni zvláštní školy hodnotit jako velmi dobrou.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování výuky má velmi dobrou úroveň. Učební plány a učební osnovy jsou plněny ve všech sledovaných předmětech. Materiální a psychohygienické podmínky hodnotí ČŠI jako velmi dobré, personální zajištění výuky je pak pouze vyhovující. Absence pedagogické a odborné způsobilosti se do výuky ve sledovaných předmětech výrazně negativně nepromítla. Vlastní průběh vyučovacích hodin, zejména organizaci, používání forem a metod práce, lze celkově hodnotit jako velmi dobré, neboť ve výuce se uplatňovaly mezipředmětové vztahy, účelně byla využita audiovizuální technika a názorné pomůcky. Motivace a hodnocení je také na velmi dobré úrovni. Hodnocení žáků formou klasifikace známkou má především povzbuzující charakter a je objektivní. Oblast interakce a komunikace lze celkově hodnotit také jako velmi dobrou.

Celkově lze kvalitu vzdělávání ve sledovaných předmětech, kdy převažují pozitiva, hodnotit jako velmi dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Jasná dlouhodobá koncepce v horizontu pěti let reaguje na nové směry v oblasti speciálního školství, kdy prioritním úkolem je celkový rozvoj osobnosti žáka s těžkým mentálním a kombinovaným postižením. Pozornost je zejména zaměřena na výchovu a rozvoj praktických dovedností a návyků u žáků v pomocné škole. Vedení školy vychází z analýzy podmínek a prostředí, ve kterém se škola nachází, spolupracuje se speciálně pedagogickým centrem, které je součástí školy a nabízí širší možnosti vzdělávání žáků již od přípravného stupně pomocné školy. Celoroční plán pak již uvádí základní úkoly v oblasti výchovně vzdělávací, materiálně technické i personální. Konkrétní úkoly jsou pak stanoveny v měsíčních plánech, které jsou pravidelně konzultovány, doplňovány o aktuální problémy a upřesňovány s pedagogickým sborem. Součástí měsíčního plánu je plán všech akcí (sportovní, kulturní, soutěže) se stanovením odpovědnosti pracovníků. Plánování je pojato jako ucelený systém plánů včetně vymezení základních cílů v jednotlivých oblastech práce školy. Výuka probíhá podle platných učebních dokumentů. Žáci pomocné školy jsou vzděláváni podle vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy č.j.24 035/97-22 a žáci zvláštní školy pak podle vzdělávacího programu zvláštní školy č.j.22 980/97-22. Škola nabízí žákům tři nepovinné předměty (sborový zpěv, logopedická péče,

pohybové a sportovní aktivity) a 11 zájmových kroužků. V současné době se zde vzdělávají tři žáci s kombinovaným postižením (mentální postižení + sluchové postižení). Všichni mají zpracované individuální vzdělávací programy, zároveň škola úzce spolupracuje s SPC pro sluchově postižené v Liberci, které poskytuje souběžně i metodickou pomoc pedagogům těchto žáků.

Účelné plánování, jeho rozsah a kvalitu vzhledem k velikosti a podmínkám školy lze hodnotit jako vynikající.

Organizování

Celkový chod zařízení je upraven v Organizačním řádu Zvláštní školy internátní. Tento dokument s doplňky, upravuje organizační strukturu a řízení, formy a metody práce školy a internátu, práva a povinnosti pracovníků. V čele tohoto právního subjektu stojí ředitelka tj. vedoucí organizace, která odpovídá za plnění úkolů organizace. Subjekt se člení na vedení ZvŠI, školu, internát, školní jídelnu a správní zaměstnance. Kompetence pracovníků v jednotlivých oblastech jsou stanoveny v pracovních náplních, které jsou členěny tak, aby z nich vyplývalo: komu je pracovník přímo podřízen, v jakém rozsahu a o čem sám rozhoduje, co předkládá k rozhodnutí nadřízenému pracovníkovi, v jakém rozsahu jedná jménem školy v externích vztazích a jaká mimořádná opatření má ve své působnosti. Dokumentace školy upravující organizaci výchovně vzdělávacího procesu je vedena velmi dobře, školní řád je vysoce demokratický, vychází z potřeb žáků a z Úmluvy o právech dítěte, drobné nedostatky administrativního charakteru (škrtnání a přeškrtnání) bylo zjištěno ve vedení třídních knih. Ve škole jsou kromě pedagogické rady využívány další poradní orgány a to metodické sdružení, které je funkční a instituce výchovného poradenství. Organizace vyučování žáků je v souladu s obecně závaznými právními normami.

Informace pro učitele jsou vyvěšeny ve sborovně školy. Další nezbytné informace získávají pedagogové na poradách a pedagogických radách, metodickém sdružení a individuálními konzultacemi s vedením školy. Rodiče (nebo zákonní zástupci žáků) jsou pravidelně, objektivně a úplně informováni prostřednictvím sdělení v žákovských knížkách nebo individuální konzultací přímo s třídními nebo dalšími učiteli. Spolupráce rodičů se školou je pasivní. Většina rodičů nemá zájem o navázání bližšího kontaktu se školou. Hlavní příčinou je sociokulturní nevyspělost rodin převážné části žáků.

Škola se vhodnými formami zviditelňuje na veřejnosti. Žáci se pravidelně zúčastňují sportovních a dalších soutěží pořádaných v rámci města, okresu i celé republiky. Škola pořádá výstavy prací žáků (stálá expozice v kině Hvězda, výstavní síni města apod.).

Výroční zpráva poskytuje dostatek potřebných informací o škole, ale není zdrojem sebehodnocení, neboť obsahuje pouze statistické informace a výčet uskutečněných akcí.

Vydaná rozhodnutí ředitelky školy jsou adresná, včasná a jednoznačná, zároveň mají všechny potřebné náležitosti. Vedení školy využívá připomínek, návrhů a podnětů pracovníků, zejména vyplývajících z provozních porad, reaguje na ně a hledá optimální cesty řešení.

Škola spolupracuje velmi dobře se zřizovatelem, s odborem sociální prevence a péče o děti, Policií ČR a Městským úřadem v Bílině.

Organizační uspořádání školy je přehledné a funkční. Informační systém je propracovaný. Organizování hodnotí ČŠI jako vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Filozofie vedení školy vychází z principů demokracie, kdy na prvním místě stojí týmová spolupráce, snaha o vzájemnou toleranci a naslouchání si ve všech záležitostech, které jsou ve prospěch žáků. Veškeré problémy nebo záležitosti spojené s provozem zařízení jsou

operativně řešeny ve spolupráci s kompetentními vedoucími pracovníky a pedagogy. Operativní řízení je funkční a účinné.

Škola vytváří vhodné podmínky a prostor pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků. Iniciativa pedagogů a sklony k určitým zájmům jsou hlavním důvodem, proč pedagogové školy vedou jedenáct zájmových kroužků, další učitelé s estetickým cítěním a tvořivostí se podílejí na úpravách interiéru tříd a dalších prostor školy. Pro pozitivní vývoj školy je využívána i odbornost, zájem a invence pedagogů při přidělování předmětů.

Škola nemá v současné době začínající učitele. Vysokému procentu pedagogů bez požadovaného vzdělání je poskytována zejména metodická pomoc prostřednictvím náslechového hodín u učitelů, kteří dosahují velmi dobrých výsledků v práci s žáky a mají dlouholetou praxi nebo vnášejí do vyučování moderní prvky, dále prostřednictvím metodického orgánu a v rámci dalšího vzdělávání, které vedení školy sleduje a má zájem na tom, aby pedagogové profesně rostli. Samozřejmostí v této škole je, že ředitelka, její zástupkyně a vedoucí metodického sdružení poskytují individuální metodickou pomoc všem, kteří projeví zájem.

Vedení školy vnímá aktivity, snahy i dlouhodobé vynikající pedagogické úspěchy pracovníků a motivuje je zejména veřejnou pochvalou, ale i finančně – v nenárokových složkách platu. Pro hodnocení má vedení vytvořena objektivní kritéria, se kterými jsou všichni zaměstnanci školy prokazatelně seznámeni (visí ve sborovně na nástěnce). Pracovníci jsou pravidelně 1x ročně individuálně hodnoceni, po pohovoru s ředitelkou školy je pedagog informován o výši nenárokové složky platu a zároveň podepíše převzetí písemného hodnocení. Pravidelné sebehodnocení školy probíhá veřejně na pedagogických radách (2x ročně) a průběžně na provozních poradách.

System, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků lze hodnotit jako vynikající.

Kontrolní mechanismy

Kontrola všech součástí školy vychází ze Základních požadavků kontrolní činnosti pro školní rok 2000/2001, tj. z neveřejného dokumentu vedení školy. Kontrolní systém je jasný a kontroly postihují všechny oblasti školy.

Hospitační činnost provádí ředitelka školy i její zástupkyně plánovitě a průběžně během celého školního roku. Mají rozdělené kompetence, přičemž ředitelka školy hospituje zejména v předmětech přírodovědného zaměření, její zástupkyně v humanitně orientovaných předmětech, ta má ve své kompetenci i kontrolu pedagogické dokumentace. Ostatní kontroly provádějí společně.

Ze všech kontrol jsou vedeny písemné zápisy a z hospitační činnosti záznamy, které jsou podepsány hospitovaným, obsahují závěry a doporučení. S hospitovanými učiteli jsou prováděny rozbory a v případě potřeby je pedagogům neprodleně poskytována metodická pomoc.

Kontrolní mechanismus umožňuje vedení školy získat potřebné informace o provozu celého zařízení, v případě negativních zjištění vedení školy neprodleně hledá nejvhodnější cesty k nápravě. Kontrolní mechanismy hodnotí ČŠI jako vynikající.

Hodnocení kvality řízení

Koncepční záměry školy vycházejí ze znalosti místních podmínek, kdy se škola začíná orientovat na vzdělávání žáků s těžším a těžkým mentálním postižením a na žáky s kombinovaným postižením. Organizační struktura má jasně stanovená pravidla, vysoce demokratické řízení a pohoda v pedagogickém sboru pak vytvářejí potřebné podmínky pro

*uplatnění jedinečných schopností a zájmů všech členů sboru. Motivování pracovníků, formou veřejných pochval a finančního ohodnocení je objektivní a spravedlivé. Kontrolní činnosti postihují všechny oblasti řízení, jsou plánovité a průběžné.
Celkově lze kvalitu řízení hodnotit jako vynikající.*

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)

V současné době pět pedagogických pracovníků studuje vysokou školu a doplňuje si chybějící vzdělání (4 učitelky a jedna vychovatelka). Zástupkyně ředitelky se vzdělává v oblasti školského managementu. Všichni studují se souhlasem zaměstnavatele a jsou jim poskytovány úlevy.

Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků škola využívá služeb Pedagogického centra Ústí nad Labem. V prvním pololetí školního roku se 9 pracovníků zúčastnilo celkem 12 akcí.

Vedení školy se zúčastňuje pravidelně odborných seminářů (především z nabídky SSŠ Teplice, Pragouniverzy a Psychopedické společnosti).

Na akce, které vedení školy schválí, poskytuje škola kurzovné a cestovné. Osmdesát procent rozpočtu na DVPP je věnováno na školící akce, dvacet procent je využito na nákup odborné literatury.

Výchovné poradenství (VP)

Výchovná poradkyně nemá požadované vzdělání pro výkon této funkce. Předložený celoroční plán výchovného poradenství je zaměřen na profesní orientaci žáků a řešení výchovných problémů.

V oblasti profesní orientace spolupracuje VP s úřadem práce a přímo s učilišti. Daří se tak umisťovat většinu vycházejících žáků.

Z výchovných problémů se nejčastěji řeší záškoláctví, a to za velmi dobré spolupráce s Policií ČR a sociálních kurátorů. Dle výchovné poradkyně je v současné době vynikající spolupráce se sociálním odborem MěÚ v Bílině. Postupně je snižován počet zameškaných neomluvených hodin.

Škola má velmi dobře zpracován minimální preventivní program, zaměřený nejen na drogy, ale rovněž na předcházení šikaně. Škola věnuje prevenci značnou pozornost. Žáci mohou využít v této souvislosti schránku důvěry a v rámci volnočasových aktivit a dle zájmů velké množství kroužků. Jsou zde k dispozici i další materiály (videokazety, brožury a letáky), zaměřené na problematiku drog – a to i v romštině. Tyto materiály jsou běžně využívány v rámci výuky.

Výchovné poradenství lze hodnotit jako velmi dobré.

Internát

Kapacita internátu je 39 míst. V době konání inspekce byli v evidenčním stavu 33 žáci. Nikdo z nich nemá nařízenou výchovu ani není umístěn na předběžné opatření. Mimoškolní výchovně-vzdělávací práce je od 1. listopadu 2000 organizována ve třech výchovných skupinách (dále jen VS).

Personální zajištění tvoří čtyři pracovníci – vychovatelky, z toho dvě pomocné. Na sociálně

právním úseku občas vypomáhá sociální pracovnice SPC, které je součástí školy. Se sociálními pracovníci na okresních úřadech velmi dobře spolupracuje ředitelka školy.

Materiální podmínky jsou velmi dobré, klubovny jsou vybaveny vhodným nábytkem. Ložnice jsou pětilůžkové, výzdoba v nich je však minimální. V době konání inspekce byla situace částečně řešena nákupem nových záclon. Jídelna a kuchyně je společná pro školu i internát, to se týká i jedné z kluboven.

Organizace práce v internátu je velmi dobrá, obě vychovatelky naplňují stanovenou míru přímé výchovné práce. Funkce vedoucí vychovatelky byla zrušena, organizačně zajišťuje provoz internátu jedna z učitelek pomocné školy, která je umístěna v objektu internátu.

Problematické je zajišťování nočních služeb jen formou pohotovosti.

Metody a formy práce v oblasti mimoškolní výchovy jsou na velmi dobré úrovni. Příznivé je, že žáci jsou zapojeni do zájmových činností mimo internát (cca polovina kolektivu).

Činnost internátu lze celkově hodnotit jako velmi dobrou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT čj. 26 979/2000-21 ze dne 31.srpna 2000, o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000,
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy navštívených tříd, rozvrhy vyučovacích hodin dle tříd a vyučujících,
- vnitřní řád školy,
- personální zajištění školy pro školní rok 2000/2001,
- dlouhodobá koncepce rozvoje školy, celoroční plán a měsíční plány školy,
- plán kontrolní činnosti, písemné záznamy hospitací provedených vedením školy od září roku 2000,
- odborná vyšetření žáků hospitalovaných tříd opravňující k vřazení do speciální školy,
- dokumentace internátu: rámcový plán výchovné práce, vnitřní řád, rozhodnutí o zařazení do internátu, plán zájmové činnosti, režim dne.

ZÁVĚR

Ze zjištěných skutečností vyplývá, že výchovně vzdělávací proces ve škole probíhá dle platných učebních plánů a osnov. Plánování a příprava výuky je ve všech sledovaných předmětech velmi dobrá. Úpravy učebního plánu jsou v souladu s deklarováním vzdělávacím programem a vyhovují potřebám, zájmům žáků a podmínkám, v nichž vzdělávání probíhá. Materiálně-technické vybavení školy je na velmi dobré úrovni a umožňuje ve sledovaných předmětech plnit plynule stanovené vzdělávací programy. Pouze vyhovující je personální zajištění výuky, ale perspektiva do budoucna je velmi příznivá, neboť pět pedagogů si studiem doplňuje požadované vzdělání. Výuka probíhá v nestresujícím prostředí, žákům je v potřebné míře poskytována individuální pomoc, hodnocení je objektivní a motivující.

Řízení školy je ve sledovaných oblastech vynikající. Vytvořený systém plánování je účelový, organizační struktura jasně vymezuje vzájemné pracovní vztahy, informační systém a systém vnitřní kontroly je funkční. Vedení školy pružně reaguje na nové směry v oblasti

vzdělávání mentálně postižených žáků a umožňuje v co největší míře vzdělávání žáků s těžším až těžkým (a kombinovaným) mentálním postižením.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou čerpány účelně. Škola těchto prostředků využívá především na nákup a modernizaci pomůcek, doplňování žákovské a učitelské knihovny apod. Škola obdržela sponzorský finanční dar. Peníze byly použity na vybavení dílny pro chlapce. Další finanční prostředky získává škola formou zpracování projektů, které jsou vyhlašovány v rámci programu Prevence kriminality (přes Ministerstvo vnitra). Ze získaných peněz byla již vybavena odborná pracovna hudební výchovy a keramická dílna.

Na základě výše uvedených dílčích zjištění v oblasti kvality vzdělávání sledovaných předmětů a kvality řízení hodnotí ČŠI celkově školu jako velmi dobrou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Erika Bednárová	v.r.
Členové týmu	Mgr. Hana Podešvová	v.r.
	PaedDr. Pavel Bártík	v.r.

V Mostě dne 30. března 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. dubna 2001

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

Mgr. Dagmar Jechová

v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
OÚ-referát školství, Teplice	2001-04-26	064 30/01-5022
Zřizovatel: dtto	dtto	dtto

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	připomínky nebyly podány